

מימוש זכויות הוריות הנו תנאי להפעלת אמנת האג

החלטת בית המשפט לענייני משפחה בטבריה (כב' השופט זגורי) לדחות תביעה שהוגשה בהתאם לאמנת האג להחזרת ילדים חטופים בידי אם אזרחית ותושבת ארה"ב כנגד אב ישראלי מהווה ציון דרך בהגדרת התנאים בהם תופעל האמנה.

האמנה – המוכרת בכינויה "אמנת האג" – הנה אמנה בינלאומית שנחתמה עד כה בידי כשמונים מדינות ונועדה למנוע תופעה של העברת ילדים ממדינה למדינה בידי מי מהוריהם בניגוד לדעתו של ההורה השני. האמנה קובעת חובה כמעט מוחלטת להחזיר את הילד החטוף למדינה ממנה נחטף ולצורך כך אף נקבעו סדרי דין מהירים ביותר.

חלק מהחשיבות הרבה הנודעת להפעלת האמנה הנו גם הגדרת המקרים בהם היא לא תופעל. זאת בכדי למנוע מצבים של שימוש לרעה באמנה.

במקרה הנוכחי דובר על ילד קטן אשר בהיותו כבן שלש הועבר לישראל בידי אביו, אשר לצורך כך הנפיק עבורו דרכון תוך זיוף חתימתה של האם. לא היתה מחלוקת כי טרם העברתו לישראל התגורר הילד מאז הולדתו בארה"ב ועל כן נראה היה כי יש להפעיל את האמנה לצורך השבתו למקום מגוריו.

ואולם, בית המשפט קבע בפסק דין מקיף נקבע כי הורה שאינו מממש את זכויותיו ההוריות כלפי ילדו, אינו עומד עמו בקשר רציף ואינו מבקר אותו, אינו יכול לטעון כי העברת הילד למדינה זרה מהווה חטיפה בניגוד לאמנת האג וזאת גם אם ההורה שהעביר את הילד עשה זאת בניגוד לרצונו ואפילו תוך עבירה על החוק כגון זיוף דרכון. בית המשפט קבע כי שוכנע בכך שבתקופת החודשים אשר קדמו להעברת הקטין, לא מימשה אמו את זכויותיה ההוריות לגביו ועל כן אין זה צודק להפעיל את האמנה במקרה זה.

עוד נקבע כי נקיטת הליכים עפ"י האמנה צריכה להעשות במהירות ובדחיפות תוך שההורה שנותר מאחור "מרעיש עולמות" בכדי להחזיר את ילדו. במקרה זה ננקטו ההליכים זמן ניכר לאחר שהילד כבר נקלט בישראל ונקבע כי הדבר אף מעיד ומתפרש כהשלמה של האם עם העברת הבן מארה"ב לישראל.

פסק הדין מהווה נדבך חשוב בקביעת התנאים להפעלת האמנה ואת הדרך הנאותה ליישומה והוא מהווה תמרור אזהרה בפני ניסיונות לנצל באופן בלתי ראוי את אמנת האג שהנה ללא ספק אמנה חשובה וראויה.

האב יוצג בידי עו"ד איתן ליפסקר, בעל משרד עריכת דין העוסק בענייני משפחה ומתמחה בדיני חטיפת ילדים ובתיקים הנוגעים למעבר בינלאומי של ילדים.